

คำนำของผู้แปล

การแปลหนังสือ อธิบายคำศัพท์เทคโนโลยีการศึกษาเล่มนี้ นับเป็นจุดเริ่มต้นของหลายสิ่ง โดยไม่นับว่าเป็นหนังสืออธิบายคำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยเล่มแรก ซึ่งนับว่าตรงกับจุดมุ่งหมายแฝงเร้นที่เด่นชัดของผู้แปล ซึ่งร่ำเรียนมาทางด้านนี้ ที่อยากเห็นโลกทัศน์ที่กว้างไกลยิ่งขึ้นของศาสตร์เทคโนโลยีการศึกษาที่นับว่าจะขยายโยงโยไปถึงศาสตร์สาขาอื่น เช่น วิทยาการคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ วิทยาศาสตร์ทั่วไป อันอาจนำมาซึ่งปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงวิทยาการด้านนี้ยิ่งขึ้น

ดังนั้น ในการดำเนินการแปลจึงจำเป็นต้องใช้หนังสืออ้างอิงที่เกี่ยวข้อง เช่น ศัพท์คอมพิวเตอร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ศัพท์วิทยาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ศัพท์บัญญัติอังกฤษ-ไทย ศัพท์บัญญัติวิชาการ ถ้อยภาพ การเขียนทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน และอื่น ๆ อีกมาก

ที่กล่าวทั้งหมดนั้นเพื่อแสดงว่าผู้แปลได้ใช้ความพยายามอย่างสูงเพื่อประโยชน์อันจะเกิดขึ้นกับผู้ใช้ อย่างไรก็ตาม ผู้แปลเป็นเพียงบุคคลคนเดียวซึ่งอาจมีข้อผิดพลาดได้ ถ้าผู้ใช้หนังสือตรวจพบข้อบกพร่องใด ๆ ขอความกรุณาแจ้งให้ทราบด้วยจะเป็นพระคุณอย่างสูง

ถ้าความดีของการแปลหนังสือเล่มนี้จะมีปรากฏ ผู้แปลขอน้อมอุทิศแก่บิดาผู้เป็นครูสอนภาษาอังกฤษคนแรก และไม่มีโอกาสเห็นผลงานชิ้นนี้

ท้ายที่สุด ผู้แปลขอขอบพระคุณ คณะกรรมการการส่งเสริมการแปล มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ให้ทุนสนับสนุนการแปล องค์การ UNESCO ที่ทำให้ลิขสิทธิ์การแปล ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.เบรื่อง กุมุท ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท ที่ได้เมตตาทบทวนและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านยิ่งขึ้น

รองศาสตราจารย์ ดร.สุพิทย์ กาญจนพันธุ์

ธันวาคม 2535

คำนำของผู้แต่ง

ผลงานการจัดพิมพ์อภิธานศัพท์หลากหลายภาษาฉบับนี้ UNESCO ดำเนินการตามนโยบายและกรอบของการส่งเสริมเทคนิคและวิธีการศึกษาแนวทางใหม่ โดยใช้งบประมาณปี ค.ศ. 1981-83

เทคโนโลยีการศึกษาได้พัฒนาขึ้นมาอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในสองศตวรรษที่ผ่านมา ขอบเขตของเทคโนโลยีการศึกษามีได้จำกัดอยู่เฉพาะคือ โสเดทัศน์เท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงสนเทศศาสตร์ (informatics) การสื่อสารทางไกล การประเมินผล การวิเคราะห์ระบบ และการศึกษาวิทยาศาสตร์โดยทั่วไป คำนิยามที่ใหม่ล่าสุดของคำ เทคโนโลยีการศึกษาที่นิยมอย่างกว้างขวาง คือ วิธีการอันเป็นระบบในการคิดค้น ประยุกต์ และประเมินผลกระบวนการทั้งหมดของการสอนและการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงทั้งอุปกรณ์และทรัพยากรมนุษย์ การปฏิสัมพันธ์ของทั้งสองสิ่ง ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับประสิทธิผลอันสูงสุดของการศึกษา

อภิธานศัพท์เล่มนี้พยายามรวบรวมเอาคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งบางส่วนมีอยู่แล้ว ในนิยามศัพท์อื่นๆ หรือในพจนานุกรม การให้ความหมายลักษณะเฉพาะในอภิธานศัพท์นี้จะช่วยให้เกิดความเข้าใจความหมายได้ดีขึ้น โดยเฉพาะในระดับนานาชาติ

ดังนั้น ประโยชน์ของอภิธานศัพท์นี้จึงน่าจะเป็นของผู้เกี่ยวข้องกับศาสตร์เทคโนโลยีการศึกษาทุกแขนง เช่น ผู้ชำนาญการ นักวิจัย นักสารคดีศึกษา (documentalists) นักแปล นักตีความ ช่างเทคนิค ผู้บริหาร นักการศึกษาผู้ใหญ่ และครู อย่างไรก็ตาม UNESCO ไม่ได้เจตนาให้อภิธานศัพท์นี้เป็นสารานุกรมหรือตำรา แต่ให้เป็นการอธิบายคำศัพท์ในความหมายที่ทันสมัยที่สุดเพื่อการอ้างอิงเท่านั้น

ในการดำเนินงาน UNESCO ได้มอบหมายให้ สภาสื่อการศึกษานานาชาติ (ICEM) เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับอภิธานศัพท์ ซึ่งมี Dr. Anna L. Hyer และ Dr. Howard Hitchens เป็นประธาน กรรมการชุดนี้ได้รวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาโสตทัศนศึกษา การเรียนแบบโปรแกรม วิทยุ โทรทัศน์การศึกษา ประมาณ 3,000 คำ เพื่อนำมาหาค่าของคำเหล่านี้ว่าคำใดมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด โดยใช้เกณฑ์ของความเหมาะสมและความถี่ของการใช้งาน

ในรายชื่อของคำศัพท์ดังกล่าวรวมถึงคำศัพท์มากมายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่เสนอโดยสมาพันธ์ผลสารสนเทศนานาชาติ (IFIP) จะถูกส่งไปยังประเทศสมาชิกในเครือ ICEM 10 ประเทศ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญในประเทศนั้น ๆ ให้ความคิดเห็น หลังจากผู้เชี่ยวชาญจาก 10 ประเทศพิจารณาแล้ว จำนวนคำที่จำเป็นลดลงเหลือเพียง 1,650 คำ ก่อนที่จะนำเสนอที่ประชุมใหญ่ของ ICEM ณ กรุงปารีส ในปี 1981 (รายชื่อของผู้เข้าร่วมประชุมปรากฏอยู่ในภาคผนวกของเล่ม)

ผลการประชุมสรุปได้ว่า คำศัพท์ทั้งหมดจะจัดอยู่ในสามภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาสเปน มีผู้ประสานงานตามลำดับ คือ Dr. Anna L. Hyer (สหรัฐอเมริกา) D. Paul Chaix (ฝรั่งเศส) และ Dr. Ernesto Zierer (เปรู) นอกจากนี้ ผู้ประสานงานกลาง แต่ละภาษายังประกอบด้วยกรรมการเฉพาะกิจดังนี้ ภาษาอังกฤษ - ศาสตราจารย์ Howard Hitchens, Dr. Raymond Wyman ภาษาฝรั่งเศส - ประกอบด้วย Messrs. Paul Chaix, Robert Lefranc, Guy Berger, Jean Valerien และ Jacques Rubenach

อภิธานศัพท์ฉบับนี้ เป็นฉบับภาษาอังกฤษ-ฝรั่งเศส, ฝรั่งเศส-อังกฤษ ในฉบับอื่นจะเป็น อังกฤษ-สเปน, สเปน-อังกฤษ และ อังกฤษ-รัสเซีย, รัสเซีย-อังกฤษ

ในการให้คำนิยามศัพท์แต่ละคำ คณะกรรมการแต่ละกลุ่มจะปรึกษาและขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญของแต่ละภาษา ตามรายชื่อในภาคผนวก หลังจากนั้นจะเป็นการให้คำนิยามของศัพท์แต่ละคำโดยยึดหลักของ International Electrotechnical Commission และ International Organization for Standardization เรียงลำดับตามตัวอักษร อย่างไรก็ตาม ในภาษาฝรั่งเศสซึ่งมีลักษณะการจัดกลุ่มตัวอักษรเป็นกลุ่มก่อนดีกว่า ได้จัดให้พิมพ์ไว้ในตอนถัดไป ในกรณีที่ว่าคำหนึ่งมีหลายความหมาย จะมีการใช้ตัวเลขแสดงจำนวนความหมายแต่ละความหมาย และบรรยายลักษณะความหมายไว้ คำที่มีความหมายเกี่ยวข้อง (Correlates) แสดงด้วยตัวเอนบางที่จะตามหลังคำจำกัดความเพื่อแสดงความหมายคล้ายคลึงหรือตรงกันข้าม เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของคำลึกซึ้งยิ่งขึ้น คำศัพท์บางคำที่ไม่แปลจะอยู่ในวงเล็บ และแสดงภาษาเดิม

จะเห็นได้ชัดเจนว่าอภิธานศัพท์แต่ละรูปแบบภาษาจะมีลักษณะเฉพาะตัวลงไป UNESCO ทำหน้าที่รวบรวมเรียบเรียงให้แต่ละภาษาเหล่านี้มารวมกันเป็นรูปเล่มขึ้นมา

เสมือนเครื่องมือที่มีประโยชน์ชิ้นหนึ่ง อภิธานศัพท์เล่มนี้มีไขเครื่องมือที่สมบูรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ ยังคงต้องปรับปรุงแก้ไขอีกมาก สำนักเลขาธิการของ UNESCO ตั้งใจจะแก้ไขปรับปรุงเป็นพัก ๆ ไป เพื่อให้ทันกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีการศึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องในตัวของมันเอง ในท้ายที่สุดนี้อยากจะขอเชิญชวนผู้อ่านและผู้ใช้อภิธานศัพท์ ที่ค้นข้อ

บทพร้อมใด ๆ ได้โปรดส่งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปยัง Division of Educational Sciences, Contents and Methods of Education at UNESCO 7 Place de Fontenoy, 75700 Paris, France.

ด้วยความตั้งใจที่จะให้อภิธานศัพท์ เป็นประโยชน์สำหรับผู้ใช้เกี่ยวกับ คำศัพท์ที่ทันสมัยซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจซึ่งกันและกัน และกระตุ้นความร่วมมือระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือของ International Organization for Standardization เกี่ยวกับการบรรณาธิการ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตงานชิ้นนี้ สำนักเลขาธิการแห่ง UNESCO ขอแสดงความขอบคุณอีกครั้งหนึ่งเป็นพิเศษแด่ Dr. Anna L. Hyer, Mr. Paul Chaix, Dr. Howard Hitchens, Mr. Robert Lefranc, Mr. John Mercer, Dr. Raymond Wyman และ ศาสตราจารย์ E. Zierer

Mr. Robert Lefranc (ICEM) และ Division of Educational Sciences, Contents and Methods of Education แห่ง UNESCO เป็นผู้รับผิดชอบ ประสานงานทั่วไป

สำนักเลขาธิการของ UNESCO ได้ทำการปรับปรุงอภิธานศัพท์นี้ ซึ่งปัจจุบันมีประมาณ 2,000 คำ

ความหมายของตัวย่อและการใช้

C = คำที่เกี่ยวข้องใช้เพื่อให้เปรียบเทียบ

F = ภาษาฝรั่งเศส (ในการแปลครั้งนี้ตัดภาษาฝรั่งเศสออกไป)

O = พจน์ในวงเล็บที่เป็นภาษาฝรั่งเศสมีความหมายไม่อาจเทียบ
ได้กับภาษาอื่น...

* = การแปลที่ใกล้เคียงที่สุดกับภาษาเดิม